

Itämeren talousalueen mahdollisuudet

Petteri Orpo

Kun aiheena on Itämeri, keskustelu keskittyy aina väistämättä niihin ympäristöongelmiin, joita siihen liittyy. Kuten valitettavasti tiedämme, Itämeri on yksi maailman saastuneimmista meristä ja keskustelu ympäristöongelmista onkin täysin oikeutettua ja enemmän kuin tärkeää. Nyt haluaisin kuitenkin käsitellä Itämerta hieman toisenlaisesta, enemmänkin taloudellisia mahdollisuuksia luovasta, näkökulmasta. Ympäristönsuojelulla ja taloudella on nimittäin useita yhtymäkohtia, joita yhdistämällä voidaan – ja ehdottomasti pitääkin – edistää molempia tavoitteita.

Itämeren alue koostuu laskentatavasta riippuen noin kymmenestä valtiosta, jotka muodostavat keskenään suuren mahdollisuuksia luovan alueen – Itämeren talousalueen. Talousalueeseen kuuluu EU-maiden lisäksi Venäjä, ja jos valuma-alueet lasketaan mukaan, myös Valko-Venäjä ja Norja voidaan katsoa osaksi tätä aluetta. Näitä valtioita yhdistää siis raja-alue Itämeren kanssa ja tällaiset maantieteelliset yhteydet ovat kautta aikojen olleet valtioille hyvinkin merkittäviä. Yhteys Itämereen ei kuitenkaan ole ainoa yhtäläisyys, sillä valtioiden väliltä löytyy myös muita Itämeren talousalueen kannalta tärkeitä yhdistäviä tekijöitä. Esimerkiksi koulutustaso on kaikissa keskimääräistä korkeampi, innovaatiopotentiaalia on paljon, oikeusjärjestelmät ovat kohtuullisen toimivia ja poliittiset olot suhteellisen vakaat.

Saksan ja Venäjän suuret kansantaloudet luovat hyvän pohjan Itämeren talousalueelle ja sen kehitykselle. Ilman niitä alue koostuisi vain pienistä kansantalouksista, joiden olisi keskenään vaikea saada toteutettua taloudellisia tavoitteitaan. On tärkeää, että tällaisessa alueellisessa kehityksessä jokainen siihen kuuluva valtio kokee saavansa siitä itselleen hyötyä, joka motivoi jatkamaan ja kehittämään yhteistyötä. Jokaisella valtiolla on oma vahvuusalueensa, mitkä pitää valjastaa koko talousalueen käyttöön. Esimerkiksi Suomella on vahvaa innovaatio-osaamista, kun taas Baltian maat ovat nousevia kansantalouksia ja varsinkin Viro on jo nyt sähköisten palveluiden edelläkävijä. EU-vetoisessa Itämeri-politiikassa on merkittävää myös ymmärtää Venäjän tuoma suuri potentiaali talousalueelle ja sen saaminen mukaan yhteistyön eri muotoihin on ensiarvoista. Suomella ja muilla alueen mailla on vielä paljon hyödyntämätöntä potentiaalia Venäjälle suuntautuvassa kaupassa.

Itämeren alueen maat ovat tällä hetkellä vahvasti keskittäneet talouttaan keskenään, mikä näkyy varsinkin maiden välisissä kauppa- ja investointivirroissa. Itämeren alueen sisäinen kauppa on 30-50 %:n luokkaa alueen sen alueen maiden ulkomaankaupasta ja tämän merkittävän riippuvuus-suhteen vuoksi puhutankin usein ”laajennetuista kotimarkkinoista”. Itämeri ei siis ole enää pelkkä Eurooppaa rajaava meri, vaan siitä on käytännössä tullut EU:n sisämeri, johon kuuluu vahvasti myös Venäjä. Tällainen ajatte-

lutapa on aivan oikeutettu, sillä esimerkiksi Suomen viennistä noin 40 % ja tuonnista 45 % liittyy Itämeren talousalueeseen ja Suomen ulkomaankaupasta kulkee noin 80 % meritse Itämeren kautta. Itämeren talousalueen olemassaolo ja kehitys on kauppa- ja talouspoliittisesti sekä meille, että koko alueelle erittäin tärkeä.

Pohjoismaisesta näkökulmasta on hienoa, että Suomi ja Ruotsi ovat tähän mennessä useasti toimineet Itämeri-politiikan vauhdittajina ja on toivottavaa, että tämä aloitteellisuus jatkuisi myös tulevaisuudessa. Esimerkiksi EU:n Itämeristrategian ideointi tapahtui Euroopan parlamentin Itämeri-verkostossa, jossa mukana olivat keskeisesti muun muassa Suomen nykyinen Eurooppa- ja ulkomaankauppa Alexander Stubb ja Ruotsin nykyinen EU-komissaari Cecilia Malmström. Tätä ennen Paavo Lipponen oli käynyt tuoksellisia neuvotteluja Ruotsin kanssa Pohjoisen ulottuvuuden merkityksestä. Suomella ja Ruotsilla on myös yksi pysyvä ja erittäin tärkeä tehtävä Itämeri-politiikassa; maiden tulee pitää huolta siitä, että Berliiniä ja Varsovaa kiinnostaa tehdä yhteistyötä Pohjoiseen ja Itämeren alueen suuntaan. Tämän voidaan katsoa olevan edellytys sekä Suomen, että Ruotsin Itämeri-tavoitteiden, sekä taloudellisten että ympäristöllisten, saavuttamiselle.

Merkittävää työtä Itämeren talousalueen kehityksen eteen tehdään myös kotikaupungissani Turussa. Turun kaupunki on ollut mukana luomassa uutta aloitetta, eli Turku-prosessia, jonka tavoitteena on vahvistaa varsinkin Pietarin kaupungin ja Leningradin oblastin osallistumista Itämeren alueen yhteistyöhön. Turku-prosessin avulla pyritään vahvistamaan yhteistyötä tuomalla erilaisia paikallistason toimijoita yhteen ja lähentämään EU:n ja Venäjän Itämeri-suhteita.

Itämeren talousalueen asema vieläkin merkittävämpänä eurooppalaisena alueena on hyvinkin mahdollinen. Sen Suomellekin tuoma potentiaali on jo ymmärretty ja useita konkreettisia toimia on tehty, etenkin elinkeinoelämän puolella, jossa alueellinen yhteistyö on viety melko pitkälle. Nykyinen pääministerimme on todennut, että on ehdottomasti Suomen etujen mukaista huolehtia siitä, että Itämeren alue säilyy kilpailukykyisenä ja jatkaa vaurastumistaan kestäväen kasvun pohjalta. Oma osallistumisemme ja vahva alueellinen integraatio ovat niitä tekijöitä, jotka jatkossakin vievät Itämeren taloudellista kehitystä eteenpäin. Paljon potentiaalia on kuitenkin vielä käyttämättä ja haasteena on maksimoida talousalueen hyödyt.

Petteri Orpo
kansanedustaja
Kokoomuksen eduskuntaryhmä

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetreit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs
16/2011	11.11.2011	Nya regler för emission inom Östersjöområdet Christian Ramberg, toimitusjohtaja, Turun Satama
1/2011	5.8.2011	Turun kaupunki ja EU:n Itämeristrategia Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja, Centrum Balticum -säätiön pj.